Poštarina plaćena u gotovom

Vjesnik
biskupije đakovačke

God. V. Đakovo, studeni 1952. Broj 11

Quis poterit stare...

Žrtvenik, na kome svako jutro prikazuješ Žrtvu, je li urešen, kako dolikuje Božjem veličanstvu? Odijelo, koje oblačiš za Žrtvu, da nije slično onoj haljini, kojom zaodješe Krista, da Mu se narugaju? Kako to djeluje na tvoje vjernike? Napose, kad vide tvoj stan pomno dotjeran, a tvoje odijelo uvijek izglačano. Taj postupak očituje tvoju unutrašnjost! Kakvo vino i kakav kruh upotrebljavaš za Žrtvu? Da li bi takvo ponudio i dragom gostu, kad bi ti došao? Sigurno ne, ako je nakiselo! Da li bi dao gostu iz onakvih bočica piti, iz kakvih se služiš kod Žrtve? Sigurno bi se toga stidio! A kad pristupaš Božjem Žrtveniku, preko toga prelaziš.

A kako je u tvojoj duši, u tvojoj savjesti, u tvom srcu? Da nisi sličan nesretnom Isusovu učeniku Judi? . . .

Žrtva sv. Mise strašna je radi svoje uzvišenosti! Sveci Božji, Jeronim, Efrem, Franjo, iz strahopoštovanja ne usudiše se, da prikažu ni jedanput u životu tu Žrtvu! Kakva je tvoja priprava? Razmišljaš li, što ćeš činiti, kad polaziš k Žrtveniku? Kakva je tvoja vjera? Da li ti savjest u tom pogledu ikad išta predbacuje?

Bog je zapovjedio Mojsiju, da se izuje, kad se približavao gorućem grmu. Poslao je naglu smrt Oziji, koji se dotaknuo zavjetnog kovčega. Htio je, da budu sveti, koji se dotiču svetog posuđa.

Svetohranište je veće od gorućeg grma, Tijelo Kristovo je uzvišenije od zavj. kovčega, sveto posuđe N. Z. svetije je od starozavjetnog posuđa... Možda govoriš svojim vjernicima, da se priprave na sv. Pričest, da dobro promisle, što primaju u sv. Hostiji, da pristupaju sabrano i pobožno. Ali kako se ti vladaš kod sv. Žrtve i kod sv. Pričesti? Zar ti ne manjka poniznost, pokajanje, klanjanje? Ne tražiš od Krista pomoći, ne moliš milosti, da dostojno prikažeš Žrtvu. Da se nije tvoja vjera ugasila, ili će se naskoro ugasiti?

Možda ni kod same Žrtve ne tražiš pomoći ni za sebe, ni za druge! Da li Bogu preporučuješ u Misi posebno one duše, kojima je najviše potrebno Božje milosrđe? Misliš li na duše u čistilištu? Misliš li na obraćenje grješnika, na obraćenje tebi povjerenih duša? Misliš li na potrebe Crkve?

Kakvo je tvoje držanje kod Žrtvenika? Da li svojim držanjem potičeš prisutne na pobožnost ili ih sablažnjuješ? Kako prigibaš svoja koljena za vrijeme sv. Mise? Možda poput porugljivih Židova i rimskih vojnika, kad su Kristu vikali: „Ave rex Judaeorum!"

Kako praviš znak križa na sebi i nad kaležom i nad vjernicima? Da li onako, kako to propisuju obredne knjige? Kako držiš ruke, kako se okrećeš kod pozdrava vjernom puku kod Mise? Na tisuće anđela kod Žrtvenika iz strahopoštovanja klanjaju se Kristu na Oltaru i zgražaju se, ako vide na tebi nedostojno vladanje za vrijeme sv Mise!

Kako izgovaraš misne molitve? Držiš li se napomena Misala? Vjeruješ li, da se Krist nalazi i u najmanjoj čestici Hostije? Kakvom brigom kupiš po tjelesniku i s patene male čestice? . . . Da li se koristiš milostima sv. Žrtve i sv. Pričesti? Kako se zahvaljuješ iza sv. Mise? Možda pobacaš misno odijelo razgovarajući, te ostavljaš crkvu žurno? Žurnije, nego si u nju došao?

U sakristiji nemaš klecala. A pred oltarom ne običaješ kleknuti iza Mise, da se zahvališ na darovima Božjim, na ljubavi Kristovoj, dok, tobože, tražiš to od svojih vjernika!

Da se ne radi o svetogrđu? To bi bio znak, da je gotovo s vjerom i da se približuješ dubokim bezdanima, na kojima piše, da ostave svaku nadu, koji u njih ulaze! Probudi se i razmisli, gdje se nalaziš! Razmišljaj o riječima: „Quis poterit stare in conspectu Domini Dei Sancti?" (1 Reg 6,20).

Instrukcija Kongregacije sv. Oficija Ordinarijima:

»O crkvenoj umjetnosti«

Svrha i zadatak crkvene umjetnosti, kao što to kaže samo njeno ime, sastoji se u tom, da što više doprinosi ukrasu Božje kuće, i da podržava vjeru i pobožnost onih, koji se skupljaju u crkvi, da prisustvuju službi Božjoj i da mole nebeske milosti. I zato je crkvena umjetnost uvijek bila predmetom brižne pažnje i neprekidne budnosti od strane Crkve, kako bi ona uvijek odgovarala njezinim propisima, koji proizlaze iz objavljene istine i prave pobožnosti i po kojima bi se s potpunim pravom mogla nazivati „crkvenom" umjetnošću.

S pravom se s toga ovamo mogu primijeniti riječi bl. pape Pija X., koji je izdao mudra pravila za crkvenu glazbu: „Ništa dakle ne treba da se nalazi u crkvi, što bi ometalo i smanjivalo pobožnost vjernika, ništa, što bi opravdano davalo povod neprijatnom osjećanju ili sablazni, a posebno ništa, što bi bilo nedostojno kuće molitve i Božjeg veličanstva" (1).

Zato je već u prvim vjekovima Crkve, II. Nicejski Sabor, osuđujući krivovjerje Ikonoboraca, potvrdio štovanje svetih slika, te vrlo oštrim kaznama zaprijetio onima, koji bi se usudili „bezbožno izmišljati nešto, što bi se protivilo crkvenim odredbama" (2).

A Tridentinski je Sabor, na svojoj 24. sjednici, izdao vrlo razborite propise za kršćansku ikonografiju, i svoju je ozbiljnu opomenu Biskupima završio upravo ovim riječima: „Biskupi, svijesni, da kući Božjoj pristoji svetost, neka upotrijebe mnogo brige i mara, da se u Božjim hramovima ne pojavi ništa neuredno, ništa naopako i skalupljeno na brzu ruku, ništa svjetskog i ništa nedostojnog" (3).

Urban VIII., da bi se propisi Tridentinskog Sabora točno vršili, nadodao je posebne odredbe i veli: „Ono, što se iznosi pred vjernike, ne smije izgledati neuredno ili neobično, nego mora u njima *pobuđivati bogoljubnost i pobožnost* (4).

Konačno i Kodeks kanonskog prava u glavnim crtama iznosi sve crkvene propise o crkvenoj umjetnosti. (Isp.: kan. 485, 1161, 1162, 1164, 1178, 1261, 1268, 1269 § 1, 1279, 1280, 1385, 1399).

Posebno je vrijedno spomenuti odredbe kan. 1261., kojim se upozoravaju biskupi na ozbiljnu dužnost pažnje „da se napose u bogoslužje ne uvede bilo koja stvar, koja bi se protivila pravoj vjeri, ili bi se udaljivala od crkvene tradicije"; i odredbe kan. 1399, t. 12., kojim su „zakonski zabranjene slike... bilo na koji način naslikane... koje se protive osjećaju i propisima Crkve".

I u najnovije vrijeme je Apostolska Stolica osudila iskrivljene i opoganjene oblike crkvene umjetnosti. Nije uopće važan prigovor onih, koji tvrde, da se crkvena umjetnost mora prilagoditi potrebama i prilikama novih vremena. Crkvena naime umjetnost, koja je nastala s kršćanskim društvom, ima svoje vlastite ciljeve, od kojih ne može odstupiti i svoju vlastitu zadaću, od koje ne može nikada odustati. Radi toga je, časne uspomene Pijo XI., kod otvaranja nove vatikanske Pinakoteke, u svojem govoru o crkvenoj umjetnosti, pošto je spomenuo i — kako kažu — *novu umjetnost* — nadodao i ove značajne riječi: „Uostalom, već smo više puta izrazili pred umjetnicima i Svetim Pastirima: Naša nada, Naša goruća želja, i Naša volja može biti samo to, da se poštuje zakon kanona, jasno formuliran i ustanovljen u Kodeksu kanonskoga prava, a to je: da se ovakva umjetnost ne pripušta u naše crkve, a pogotovo da se ne poziva, da ih gradi, prepravlja, ukrasuje. Ipak treba otvoriti i iskreno primiti svaki dobar i napredan razvoj dobrih i poštovanih tradicija, koje su

(1) Motu proprio *Tra le sollecitudini*, 22. nov. 1903.

(2) Actio 7a et ultima definitio Synodi 2ae.

(3) Sess. XXV: *De invocatione, vener. et Reliquiis Sanct. et sacris Imaginibus.*

(4) *Sacrosancta Tridentina*, 7 1, die XV mensis Martii, anno 1642, *Bullarium Romanum*, Taurinen. editio, XV, 171.

tokom tolikih stoljeća kršćanskog života, u tako različitim okolnostima i socijalnim i etničkim prilikama, dale takovo svjedočanstvo o neiscrpivim sposobnostima za inspiraciju novih i lijepih oblika, kada su god te tradicije bile proučavane i obrađivane u dvostrukom svijetlu genija i vjere" (5).

Nedavno je slavno vladajući Sv. Otac Pijo XII. u Enciklici „O svetoj liturgiji", objavljenoj 20. studenog 1947. godine, izložio točno i jasno zadaću crkvene umjetnosti: „... neophodno je potrebno dati slobodno polje i modernoj umjetnosti naših dana, *ako dužnim poštovanjem i dužnom počašću služi crkvenim građevinama i svetim obredima*, tako da i ona može svoj glas sjediniti u divnoj pjesmi slave, koju su najveći ljudi prošlih stoljeća pjevali katoličkoj vjeri. Ipak ne možemo, a da ne osudimo i ne požalimo po savjesti, koju nam nameće Naša služba, one slike i oblike, koje su neki u najnovije vrijeme uveli, a koji izgledaju kao kvarenje i izopačavanje zdrave umjetnosti i koji katkada stoje u očitoj suprotnosti s pristojnošću, čednošću i kršćanskom pobožnošću, te jadno vrijeđaju istinski kršćanski osjećaj. Ove eto treba posve izbaciti i ukloniti iz naših crkava, kao „uopće sve, što nije u skladu sa svetošću mjesta" (kan. 1178). (6).

Sve ovo brižljivo promotrivši, vrhovna ova sv. Kongregacija, ozbiljno zabrinuta za vjeru i pobožnost, koju treba čuvati u kršćanskom puku po crkvenoj umjetnosti, odlučila je, da opomene sve Ordinarije svijeta na propise, koji slijede, kako bi se crkvena umjetnost nadahnjivala načelima i poprimala oblike, koji posve pristoje dostojanstvu i svetosti kuće Božje.

O arhitekturi. — Crkvena arhitektura, i onda kad poprima nove oblike, ne smije se na nijedan način izjednačiti profanim zgradama, nego uvijek mora ispunjavati svoju zadaću, koja se sastoji u gradnji kuće Božje i kuće molitve. Kod gradnje crkava treba voditi računa i o udobnosti vjernika, kako bi oni duhom i očima mogli bolje pratiti svete obrede. Treba da se nova crkva odlikuje lijepom jednostavnošću linija, koja se protivi patvorenim ukrasima. Ali, treba izbjegavati sve ono, što pokazuje neki nemar u umjetnosti i poslu.

(5) Sermo diei 27 Oct. 1932, AAS XXIV (1932), p. 356.

(6) AAS XXXVII (1947), p. 590 s.

Kanon 1162. § 1 propisuje: „Ni jedna se crkva ne smije graditi bez pismenog odobrenja mjesnog Ordinarija. Generalni vikar ne može dati to odobrenje bez posebnog ovlaštenja".

Kanon 1164. § 1. propisuje: „Ordinariji se moraju brinuti, da crkve budu sagrađene ili obnovljene prema obliku, koji je prihvatila crkvena tradicija, i prema zakonima crkvene umjetnosti, tražeći pri tom mišljenje stručnjaka, kada je potrebno".

Ova Vrhovna Sveta Kongregacija posebno nalaže, da se strogo obdržavaju propisi kan. 1268 § 2 i 1269 § 1: „Presveta se Euharistija mora čuvati na najodličnijem i najčasnijem mjestu u crkvi i prema tome redovito na velikom oltaru, u koliko se neki drugi ne čini dostojnijim i prikladnijim za klanjanje i štovanje tako velikog Otajstva... Presvetu Euharistiju treba čuvati u nepokretnom tabernakulu, postavljenom u sredini oltara".

O likovnoj umjetnosti. — Po propisu kan. 1279: „Nikomu nije dopušteno bez odobrenja mjesnog Ordinarija, postaviti ili dati postaviti u crkvama, pa i u izuzetima, i na drugim svetim mjestima sliku, koja ima ne uobičajeni oblik" (§ 1).

2. „Ordinarij pak neka ne dopusti izlaganje javnom štovanju vjernih takvih slika, koje se ne slažu s običajem odobrenim od Crkve" (§ 2).

3. Ordinarij nikad ne smije dopustiti, da u crkvama i drugim svetim mjestima, budu izložene slike, koje izražavaju lažnu nauku Crkve ili koje se ne odlikuju dužnom pristojnošću i dostojanstvom, ili koje mogu zavesti neuke u pogibeljne zablude" (§ 3).

4. U slučaju, da dijecezanske komisije nemaju stručnjaka ili ako nastanu sumnje i razmimoilaženja, mjesni će Ordinariji zatražiti savjet metropolitanske komisije ili pak Rimske komisije za crkvenu umjetnost.

5. U smislu kan. 485. i 1178. Ordinarij će se pobrinuti, da se ukloni iz svetih zgrada sve ono, što se bilo na koji način protivi svetosti mjesta i poštovanju, koje pripada Božjoj kući. Najstrože će zabraniti, da bude izloženo štovanju vjernika na samim oltarima ili na zidovima obližnjih kapelica mnogo kipova ili slika nikakve vrijednosti i ponajviše zastarjelih.

6. Biskupi i redovnički poglavari neka uskrate dopuštenje za tiskanje knjiga, časopisa

(7) Cfr. can. 1385 et 1399, 12°.

i novina, koje donose slike, koje nisu u skladu s osjećajem i propisima Crkve (7).

Da bi Ordinariji mogli od Biskupijske komisije za crkvenu umjetnost tražiti i dobivati savjeta, koji će uvijek biti u skladu s propisima Apostolske Stolice i svrhom same crkvene umjetnosti, neka se pobrinu, da u ovu komisiju budu izabrane osobe, koje nisu samo stručnjaci za umjetnost, nego imaju i čvrstu kršćansku vjeru, koje su pobožne i pune odanosti direktivama crkvene vlasti.

A u predmetima slikarstva, kiparstva i arhitekture poslove treba povjeriti samo onim umjetnicima, koji su iskusni i koji su u stanju da svojim djelima izraze iskrenu vjeru i pobožnost, što je i zadaća svake crkvene umjetnosti.

Konačno, treba se pobrinuti, da u filozofskim i teološkim školama svećeničke kandidate, već prema njihovoj dobi i sposobnostima, poučavaju u crkvenoj umjetnosti i da obrazuju njihov duh za njezino pravilno shvaćanje profesori, koji poštuju običaje i uredbe starijih i koji su poslušni direktivama Svete Stolice.

Pinard de la Boullaye S. J.

Moralne dispozicije i nevjera

Donosimo odlomak iz knjige: *Jésus et l'histoire*, gore navedenog pisca, poznatog korizmenog propovjednika u pariskoj katedrali Notre-Dame od g. 1929. dalje. U prvoj korizmenoj propovijedi g. 1929. govori o uzrocima, zašto postoje u svijetu tako različita mišljenja o Kristu. Jedan uzrok jesu moralne dispozicije, drugi uzrok različiti filozofski sistemi, a treći glavni uzrok pogrešne metode znanstvenog rada. Ovdje donosimo Pinardove izvode o moralnim dispozicijama i nevjeri, odnosno vjeri.

U svim pitanjima, koja po svojem rješenju imaju neku vezu s našim interesima i našim sklonostima, koje imadu svoj odjek u načinu našeg života, kao što su pitanja iz povijesti, morala, vjerske filozofije, različitost se mišljenja velikim dijelom razjašnjuje intimnim dispozicijama, koje upravljaju našim simpatijama i antipatijama. Jedan Nijemac i jedan Francuz skloni su protumačiti iste dokumente na različiti način. Čovjek idealist i prosti kakav uživač drukčije će prosuđivati istu jednu teoriju o budućem životu.

Ovaj utjecaj moderni filozofi obično priznavaju. Neki ga štoviše pretjerano uvećavaju, kad se radi o religioznom uvjerenju. Oni nastoje protumačiti vjeru pomoću „volje za vjerovanjem", i to svaku vjeru, štoviše i vjeru onih vjerskih zajednica, koje se najviše brinu za razumsko dokazivanje, kao što je Rimska Crkva. Oni drže, da ovakve voljne dispozicije približuju čovjeka nekom idealu. Zbog njih čovjek želi, da stvarnost bude s tim idealom sukladna. Čovjek vidi stvari onakve, kakve ih želi: on vjeruje.

Ova je tvrdnja sigurno točna, barem u tom smislu, što nitko ne vjeruje, ako ne će vjerovati. Sveti je Augustin rekao: *„Credere non potest nisi volens"*. No treba tu tvrdnju upotpuniti. Naglasimo ovdje samo jednu jedinu stvar, ali od najveće važnosti. Ako je ljudska narav sposobna ljubiti, onda treba nužno priznati, da je sposobna i za posve protivne osjećaje: odvratnost i mržnju. Uz „volju za vjerovanjem" treba postaviti i „volju za nevjerovanjem".

Doista, njena je uloga očevidna.

Isus Krist je zbilja najrječitija osuda ovog ideala, koji se protivi njegovu idealu kao dan noći: apsolutna neovisnost uma, potpuna samostalnost volje, pravo na uživanje bez ograničenja, ugled i ljudsku slavu držati najvećim dobrom. Jer njegovo izranjeno tijelo krvari na našim oltarima. Njegove su usnice nekoliko sati prije njegove agonije izgovorile strašne ove riječi: „Ja ne molim za svijet". Ako je za razumijevanje potrebna simpatija, ili barem nepristrana vedrina srca, onda čovjek, koga zablješćuju ovakve zasade, ne će nikada, baš nikada, zapaziti tajinstvene aureole, koja lebdi nad čelom božanske žrtve. Ako je i ugleda na časak, nikad ne će vjerovati u ovu prolaznu sliku. Prevrtat će tekstove i činjenice, da u njima otkrije tamne točke, a da sam nužno ne će razabrati, kakvi ga instinktivni utjecaji na na taj posao nagone. Nagomilavat će stvarne ili prividne poteškoće. Od upornog gledanja tame, jednog će časa, kad opet bude pogledao Raspetoga, moći sebi kazati: „To je samo čovjek, ništa više!" Prema izgradnji svoga duha, on će ga prezreti kao sanjara, ili će mrziti njega i njegove učenike kao neprijatelje, upotrebljavajući, ako treba, lozinku, kojom se služio Voltaire kao potpisom: „Uništimo bestidnika!"

Izmedju prezira i mržnje moguća su još mnoga stanovišta. Ona će sva nastojati, da sebe opravdaju. Jedino moguće opravdanje protiv mišljenja, koje netko pripisuje lakovjernosti ili mašti, mora se uzeti u „znanosti". Zato možemo vidjeti, da se o Kristu i o počecima kršćanstva iznose najrazličitije tvrdnje pod imenom „znanosti". I svaka od tih tvrdnja bit će u različitim krugovima prihvaćena oduševljenim pljeskom, upravo zato, jer stanovitoj vrsti čitalaca donosi ono rješenje, koje su očekivali.

Vi ćete me, gospodo, optužiti, da pretjerujem, ako ste pročitali samo jednu knjigu ili ako vaši pogledi obuhvaćaju samo jedan grad ili jednu pokrajinu. No ne bojim se ovog prigovora, ako barem poznajete religioznu povijest dvaju posljednjih stoljeća. Ovo bi kratko razdoblje bilo dostatno da dokaže, da se ljudi zanose za bezbožnost isto tako kao i za najrazličitije oblike pobožnosti, te da areligioznost, pa čak i bezboštvo, imadu u nekom posve širokom značenju riječi svoj misticizam. To je dovelo neke suvremenike do tvrdnje, da je religija u svojoj biti osjećaj i da se ona može odnositi na bilo kakav objekt, pa makar on bio nijekanje svega onoga, čemu su se naši oci klanjali, kao na pr. strogi evolucionizam i njemački monizam.

Ovakav je zaključak očito pretjeran. No jedna činjenica ostaje izvan svake sumnje: afektivni nagoni i instinkti znatno utječu na izbor religioznog mišljenja.

Vi se bez sumnje s tim slažete, gospodo, a možda će vas ove misli i uznemiriti, jer očekujete zaključak, da svako mišljenje o Kristu i njegovoj Crkvi, koje se ne slaže s katoličkom pravovjernošću, pripisujem zlom raspoloženju volje. Daleko je od mene takva misao! Radi istine morao sam ovdje napomenuti ovo tamno djelovanje naših sklonosti i naših težnja, a i psiholozi, koje sam spomenuo, ne smiju toga djelovanja zanijekati radi logike. Ali osobne nam odgovornosti, razumijte me dobro, ostaju nepristupačne, pa i u krajnim slučajevima otvorene mržnje. Ništa nam ne dopušta, ili bolje reći: sve nama katolicima zabranjuje, da sudimo, a još manje da osudimo one, koji ne dijele s nama naše uvjerenje.

A zašto to?

Prije svega zato, što strasti, ili, općenitije govoreći, dispozicije volje ne utječu same na izbor mišljenja. To ćemo doskora protumačiti.

Zatim ideali, prema kojima nas vuku naše sklonosti i naše želje, ne određuju neopozivo smjer našeg života, jer ih kako u dobru tako i u zlu možemo napustiti. Ti su nam ideali, naprotiv, velikim dijelom dani i privremeno nametnuti. Bili mi prožeti duhom Evanđelja ili duhom svjetovnim, obitelj, škola i vjerska zajednica, u kojoj živimo, oblikuju u nama te ideale. Bili mi religiozni ili areligiozni, naša okolina jednim dijelom odlučuje o utjecaju i životnoj snazi tih ideala. Ukratko, moralni i vjerski osjećaj ovise velikim dijelom o odgoju, kao i sklonost za književnost i sklonost za umjetnost.

Isto se događa i s prikazivanjem povijesti Isusove i njegove religije. Mislite li, da Istina može doći posve ravno i posve čista u duše, koje je traže, u onim zemljama, gdje bjesne najživlje polemike bilo izmedju crkvenih i državnih škola, bilo imeđu crkava i najrazličitijih filozofskih škola? Mjesto odgovora dosta vam je promotriti skrajnju različitost tvrdnja, koje se pokrivaju naslovom „znanstvenog rada".

U ovakvim okolnostima, koji li će sretni stjecaj prilika, koliki će strpljivi napor biti potreban, da sve te duše ponovno nađu pravoga Krista i osobito ovu glavnu dogmu: Kristovo božanstvo? Kako bismo ih dakle mogli osuditi upopreko?

Mi to možemo, gospodo, učiniti to manje, što se mnoga mišljenja, nespojiva s katoličkim pravovjerjem, mogu spojiti s vrlo istinskim krepostima, kao što su: poslušnost prema Bogu, pobožnost, pravednost i ljubav prema bližnjemu, poštenje. To se već malo prije moglo zaključiti iz mojih riječi. Kolike duše zovu, a da toga i ne znaju, toga Sina Božjega, što ga brojne sekte odbijaju i što ga zajedno s njima odbijaju duhovi odgojeni u školi racionalizma! Koliki su dostojni da ga upoznadu, možda dostojniji nego mi, koji smo se vrlo često trebali samo roditi, da ga ugledamo, kako nam se kraj kolijevke smješka u tako blagom sjaju svog božanstva. I ako bismo se ikada uzoholili zbog našeg pravovjerja, mogao bi reći nama kao svojim apostolima: *„Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Niste vi došli k meni, nego sam ja došao k vama" (Jo 15,16). Sveti Pavao, prvi nijekalac Isusova božanstva, žestoki progonitelj prvih kršćanskih zajednica, mogao je sebi dati ovo svjedočanstvo: *„Ignorans feci.* Učinio sam to iz neznanja" (1 Tim 1,13). Koliki drugi, koliki progonitelji čekaju možda samo jednu zraku svijetla, da padnu

na koljena i priznadu u Isusu svoga Gospodina i svoga Boga!

Sveti Augustin, koji je dugo bio opčaran manihejskim zabludama, sigurno zbog takvih motiva nije oklijevao da napiše poslije svog obraćenja ove potresne riječi, koje ću jednostavno ponoviti: „Braćo moja, ako se ne smijemo uzoholiti pred Židovima, koji su nekoć odcijepljeni od potomstva patrijarha, nego se moramo radije bojati i govoriti Bogu: „Kako su strašna djela Tvoja!", koliko se manje smijemo uzoholiti pred onima, koji su se po svježijim ranama odijelili od nas. Ljubljena braćo, koga god bio glas, koji Vam propovijeda, pa makar to bio glas jednog biskupa, ja vas zaklinjem, da budete na oprezu. Nemojte napadati onih, koji su izvan Crkve. Molite se radije, da i oni uđu u Crkvu".

Premda je Papa Pijo IX. osudio one nauke, koje bi tvrdile, da je pošteno srce dovoljno za spasenje i da su sve vjere jednako vrijedne, ipak nije zaboravio dodati i ove riječi: „Oni, koji su pod udarom nesavladivog neznanja prema pravoj vjeri, nemaju zbog toga u očima Božjim nikakve krivice. No tko bi sebi dopustio takvu drskost, te se sam usudio odrediti granice ovog neznanja prema značajkama i različitosti plemena, naroda i tolikih drugih životnih uvjeta".

Evo dakle, gospodo, stanovište nas katolika. Mi ne možemo više sumnjati o našim vjerskim istinama, jer prije nego što smo ih potpisali, mi smo ih odvagnuli, ispitali. Uzdržajemo se svake optužbe protiv onih, koji te istine odbijaju. A da se smatramo boljima i od onih, koji nas osuđuju, to je oholost, koju otklanjamo.

No dopustite mi, da vas upitam s nekom tjeskobom: na kojoj se strani vi nalazite? Ako imate isti ideal kao djeca ovog svijeta, to jest neovisnost i uživanje bez granica, onda nema te ljudske mudrosti ili rječitosti, koja bi vas mogla dovesti do toga, da u Isusu priznate Sina Božjega. Vi imate na očima ljuske kao sveti Pavao prije obraćenja. Naprotiv, ako sa svom iskrenošću tražite Istinu i Pravdu, dosta je maknuti pokrov, koji je privremeno pokrivao jedan kip, da se one pokažu vašim pogledima. Tako ću i ja morati tek raspršiti neke povjesne zablude i neke filozofske predrasude, da vam se Božanski Učitelj pokaže onakav, kakav je bio. Niste daleko od kraljevstva Božjeg.

Haec doce et exhortare

(Nacrti za propovijedi o glavnim kršć. istinama)

43. Uskrsnuće tijela

Tko se previše zanosi svojom prošlošću i mnogo vremena troši da je drugima prikaže, taj se često izvrgava pogibli, da okrene leđa budućnosti, a da mu i sadašnjost prolazi mimo njega. Takovima se događa, da za jednu dobit, koja im je dala kratkotrajnu utjehu, unose u svoj život dva gubitka: Ne vide i ne vrše dužnosti sadanjeg časa i slabo se spremaju za buduće dužnosti i odgovornost.

Pravi kršćanin baš u tom ima svoju veličinu i po tom dobiva snagu, da ne prezire prošlost, nego što više: od nje mnogo uči, ali isto tako živi i u sadašnjosti, da ne promaši ono najvažnije u budućnosti, Za pravog kršćanina nije samo budućnost ono, što očekuje u ovom zemaljskom životu, a pogotovo ne skora „sretna" sutrašnjica, nego i ono, što nosi prekogrobna budućnost. On se u tome potpuno drži one duboke mudračeve: „Štogod radiš, radi razborito, i misli na svršetak". U tom smislu možemo kršćanina smatrati čovjekom budućnosti ne samo na ovoj zemlji, već i u čitavoj vječnosti. Ona ga napunja tolikom snagom i u tolikoj mjeri, da je već Tertulijan posve zanesen morao izjaviti: „Fiducia Christianorum resurrectio mortuorum — Uskrsnuće mrtvih odvažnost kršćana".

Mnogo prije nego li su strašne nevolje pritisle mlado kršćanstvo, sedam braće Makabejaca je položilo živote u ispovijedanju svoje vjere i nije otpalo od Zakonu Božjeg, premda su mogli izbjeći mukama. Neustrašivi su mladići pod vodstvom sv. svoje majke javno ispovijedali svoju vjeru, a četvrti među njima izrekao je uvjerenje i osvjedočenje, koje proizlazi iz vjere, što graniči s posjedovanjem onoga, u što vjerujemo: „Utješno je izgubiti život po ljudima, kad se čovjek može nadati od Boga uskrsnuću" (2 Mac 7,14).

Ako su takvom vjerom mogli ti mladi ljudi zajedno sa svojom majkom predati živote, koliko će lakše pravi kršćanin iza uskrsnuća

Kristova živjeti u nadi i punoj sigurnosti, da smrt nije nešto, čega se samo treba bojati i od čega moramo svim silama bježati, jer iza toga postoji samo rasulo i ništavilo, nego smo više obvezani misliti, da je smrt prag vječnosti, a uskrsnuće tijela ujećinjenje naše duše s našim proslavljenim tijelom pred ulazom u neotuđivu baštinu djece Božje.

O tome nas uči neprevarljiva Istina — sam Sin Božji, Isus Krist. Onaj, koji je rekao: „Nebo i zemlja će proći, ali moje riječi ne će proći" (Matth 24,35). On, koji sve nosi riječju sile svoje (Hebr 1,3) kaže: „Bog nije Bog mrtvih, nego živih" (Matth 22,32). I stoga navješćuje da dolazi čas, kada će svi u grobovima čuti glas Sina čovječjega", tj. glas Isusov. Tada će oni, koji su činili dobro, izaći na uskrsnuće života, a koji su činili zlo, na uskrsnuće suda" (Jo 5,29).

Nauka o uskrsnuću tijela jest temeljna istina katoličke vjere. To je istaknuo već sveti Pavao, kada potiče kršćane, da ostave „počela Kristove nauke" i da prionu uz savršenstvo (Hebr 6,1)...

Već je prorok Danijel prorokovao o istini uskrsnuća tijela i zabilježio: „Mnogi od onih, koji spavaju u prahu zemaljskom, probudit će se, jedni na život vječni, drugi na sramotu i vječni prijekor. Pobožni će sjati kao sjajno nebo, i oni, koji su mnoge privodili pravednosti kao zvijezde u sve vijeke" (Dan 12, 2-3). Ako još k tome dodamo Pavlovu objavu: „Svi ne ćemo usnuti, ali svi ćemo se promjeniti; iznenada, u tren oka u posljednjoj trubi, jer će zatrubiti i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, i mi ćemo se promijeniti" (1 Cor 15,51-52).

Prva je dakle istina, koju nas uči objava, da će se svi ljudi promijeniti. Ta promjena bit će za one, koji su umrli u milosti posvećujućoj, ili su takvi doživjeli sudnji dan, na puninu života, kako se očitovao u Kristovom proslavljenom tijelu. To znači, da će svaki od nas, u koliko premine prije sudnjeg dana, pa makar mu se tijelo raspalo i njegov prah bio prenesen i rasipan na različitim mjestima, pomoću svemoći Božje, opet se naći pod upravom duše. Ovo preobraženje bit će u tolikoj mjeri i takvom obujmu, da će biti jednako tijelu Kristove slave, a ostvarit će se po sili, kojom može sve sebi pokoriti (Vidi Phil 3,21).

Ovako proslavljeno tijelo nalazi na sebi odlike, koje nije bilo moguće ni izdaleka posve ostvariti, dok smo bili još u smrtnom tijelu. Naše će tijelo biti posve produhovljeno. Ono će u svemu i bez ikakva otpora slijediti odredbe duše.

Naše će proslavljeno tijelo biti besmrtno. Sveti nam Pavao govori, da će se tada, kada se naše smrtno tijelo obuče u besmrtnost, ispuniti riječ, što je napisana: „Pobjeda proguta smrt. Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrti, žalac tvoj?" (1 Cor 15,54-55).

Isto će tako proslavljeno tijelo biti slobodno od zakona propadanja, kojemu na zemlji podliježu sva živa bića. Naše će se, inače raspadljive tijelo, na dan uskrsnuća tijela odjeniti u neraspadljivost (1 Cor 15,42 i 5,53).

Međutim, preobraženje našega tijela po uzoru Kristovu proslavljenog tijela ne bi bilo potpuno, kada nebi imalo i druge vlastitosti, koje su se očitovale u ophođenju Kristovu s njegovim apostolima. Među njima valja spomenuti na prvom mjestu četiri svojstva:

a) neovisnost od zakona neproničnosti (dva tijela ne mogu u isto vrijeme biti na istom mjestu), kada je Spasitelj ulazio kroz zatvorena vrata (Jo 20,9).

b) velika pomičnost, koja pokazuje svu neovisnost od zakona tromosti, kojemu je podvrgnuta svaka tvar (1 Cor 15,43). „Sije se u slabosti, ustaje u sili".

c) velika sjajnost, koja će prosjajivati iz njihova proslavljena tijela, kako je to bilo kod Spasitelja, kada se preobrazio na gori Taboru, a na što upozoruje i sam Spasitelj: „Tada će pravednici sjati kao sunce u kraljevstvu Oca svojega" (Matth 13,43).

d) razumije se samo po sebi, da iz činjenice neraspadljivosti proizlazi i drugo svojstvo proslavljenog tijela, da ono ne će biti podvrgnuto bolovima, a posebno ne uvjetima uzdržavanja tjelesnih sila: „Više ne će ogladnjeti niti ožednjeti... (Apoc 7,16).

Za one, koji su umrli u nepokajanju, a živjeli u teškom grijehu, znade se već iz onoga, što smo prije izložili, da će također uskrsnuti, ali njihovo uskrsnuće ima donijeti sve ono, što odgovara njihovoj duševnosti, koja se neopozivo privezala uz grijeh, cijeneći svoju volju nad Božjim zakonom. Uz to nijedno od svojstava proslavljenog tijela ne će resiti prokletnike.

Ova vjera u uskrsnuće tijela može i čovjeku vjerniku donijeti po koju poteškoću. Na glavne poteškoće su pokušali odgovoriti najveći umovi čovječanstva i moramo reći, da ima među njima i takovih, koji se nijesu bavili

bogoslovljem kao znanošću. Među njima je Pascal našao najbolje rješenje na najčešću poteškoću. On se ponajprije pita, kakav razlog imadu oni, koji tvrde, da je uskrsnuće od mrtvih nemoguće. Što je teže: biti rođen ili uskrsnuti? Ono što nije postajalo, dovesti u postojanje, ili pak ono što je već bilo, natrag dovesti u postojanje? Navika nam čini jedno shvaćanje, jer je svakodnevno i stoga „lako", a nedostatak navike čini nam druge „teško" ili „nemoguće". Kada je jednom netko velikog učenjaka Newtona upitao, kako je moguće, da se od pepela, koji ostaje od čovječjeg tijela, opet sve skupi u tijelo, Newton je šutio. Uzme željezne pilovine, koja je nastala turpijanjem i pomiješa s pijeskom. On tada upita dotičnog čovjeka: „Možemo li opet dobiti željeznu pilovinu iz pijeska?" Taj mu odgovori, da to nije moguće. Newton uzme magnet, ubaci u smjesu i na magnetu izvuće željeznu pilovinu. Newton mirno obrazloži: „Zar ne će Onaj, koji je mrtvom željezu dao snagu, moći još mnogo više, kad bude trebalo, da našoj besmrtnoj duši dade ponovno odjeću tijela!"

Uostalom, zar nije Stvoritelj cjelokupne prirode postavio u nju jedan od najčudesnijih zakona, te da je sve ono, što mora u svojoj vrsti donijeti višestruki plod, osuđeno na umiranje. Vi svi na pr. znadete, kako je sa pšeničnim, ječmenim, raženim, kukuruznim i svakim drugim zrnom, koje iz zemlje treba da donese plod. Ono umire, ono se raspada, ono nestaje, ali posljedice njegova nestanka nijesu nešto, što treba da žalimo, već je nešto nužno, što će donijeti ljepotu i veoma veliku korist, ali da se to dogodi, mudar sijač ne će povjeriti zemlji kakvogod zrno, pogotovo ne ono, koje je već nagriženo na više strana ili čak i gnjilo i prema tome bez prave vrijednosti, jer od takova zrna se ne može nadati ničemu valjanome. Hoće li i naše tijelo uskrsnuti preobraženo sa svim divotama, što ih je posjedovalo uskrslo tijelo Kristovo? Ili će možda izaći na sudnji dan posve sukladno s onim, što smo bili za života: duhovne nakaze, koje su grijehom trovale sebe, svoju okolinu, izobličavale sliku Božju u sebi i drugima? Ne varajte se, Bog se ne da ružiti, jer što čovjek posije, ono će i požeti. Jer koji sije u svoje tijelo, od tijela će i požeti propast, a koji sije u duh, od duha će požeti život vječni (Gal 6,7-8).

O kršćanine! Makabejci su junački umirali, jer im je majka u najstrašnijim mukama svakome pojedinome govorila riječi vjere u uskrsnuće mrtvih: „... Stvoritelj vasionoga svijeta jest onaj, koji čini postanak čovjeka, kao što svemu daje bivstvo. Zato će vam on pun milosrđa opet dati dah i život, kad ih vi sada tako malo cijenite poradi zakona njihovih" (2 Mac 7,23). Nebrojeno je mnoštvo vjernika prve Crkve, kroz stoljeća njezinih progona, umiralo s vjerom u uskrsnuće, imajući pred očima, da je Krist pobijedio smrt. Ne znam, da li će itko od nas biti dostojan mučeništva. Ipak svi ćemo uskrsnuti. Svaki od nas želi, da to uskrsnuće bude slavno po nas, a ne sramotno. Ono će i biti, ako poput svetog Pavla postavimo načela našem duhovnom životu: Sve što je zemaljsko, neka nam bude maleno prema onome, što daje prevažna spoznaja Isusa Krista i njegove nauke. Na Kristu i Njegovoj nauci gradimo svoj duhovni život. Mi ćemo tada biti ponosni, da s Kristom možemo trpjeti, jer ćemo s njime jednom i uskrsnuti od mrtvih. Zaboravljajmo ono, što je iza nas, posižimo za onim, što je pred nama. Trčimo k cilju k nagradi nebeskoj, kojoj nas zove Bog u Kristu Isusu (Cfr Phil 3,7-14).

44. Posljednji sud

Život je pun sukoba. U tim sukobima ne pobjeđuje uvijek ono, što je pravedno. Nepravda se može, štono je znäo naš narod kazati, upravo zacariti. Čovjeku u životu nije nikada teže, nego kada ga pogodi nepravda. Sve još nekako trpimo, ali nepravdu jedva podnosimo i ne zaboravljamo je ni onda, kad je ispravljena. Da nema u nama kršćanskog uvjerenja, mi bismo nepravdama, što nam ih ljudi nanose, brzo i na svoju ruku učinili svršetak. Ali mi ujedno znademo, da bismo na taj način nerijetko povećali nepravdu, uvećavši zlo, a možda i presjekli mogućnost, da se zlo smanji.

Krist nas je učio, kako ćemo u životu podnositi nepravde. On nam je u svojoj Božanskoj mudrosti pokazao pravilo, da nikada ne podlegnemo napasti, te jednu nepravdu povećamo osvetom, koju će slijediti otvoreno neprijateljstvo, a po tome mržnja i nerijetko potpuni rascjep među ljudima. Njegovo je pravilo teško, i u prvi nam se mah pričinja nemoguće. Kada bih ga ja danas predložio polukršćanima, mogao bi naići na otvorenu oporbu, a u najboljem slučaju na neodobravanje

šutnjom. Pa ipak ovaj jedini liječnik čovječanstva i danas na usta svojih vjerovjesnika dovikuje krštenim i nekrštenim poganima: „Ne opirite se zlu, nego, ako te tko udari po desnom obrazu, okreni mu i drugi. Hoće li tko da se pravda s tobom i košulju tvoju da uzme, pusti mu i kabanicu. Primora li te tko da ideš s njim jednu milju daleko, idi s njim i dvije“ (Matth 5,39-41). I kao da mjera nije još ni izdaleka puna, pa nam stoga dovikuje: „Ljubite svoje neprijatelje i molite za one, koji vas progone“ (Matth 5,44).

Ja znam i to, da si Ti, Isuse, i za svoje imao samo praštanje i srdačnu molitvu: „Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine“ (Luc 23,24).

Ipak, mene zanima, ima li kakova mogućnost, da se tolike nepravde na vidljiv, osjetljiv i svima pristupačan način urede, pa da tako Bog i svi ljudi dobiju punu zadovoljštinu za sve nepravde? Razumna ljudska narav zahtijeva, da nešto takvo treba da bude, a Bog je na mnogo načina objavio, kako će se ta opravdana težnja doista i ostvariti. To će biti odmah poslije uskrsnuća tijela, kada budu svi ljudi od postanka svijeta pristupili k posljednjem i općem sudu.

Mnogima smeta, zašto se tako „kasno“ ima urediti takav obračun. Međutim narav same stvari nužno traži, da se sve nepravde izravnaju na svršetku svijeta. Spasitelj nam to tumači na temelju divne usporedbe o njivi, na kojoj je gospodar posijao dobru pšenicu, ali kada je sjeme uzraslo, pokaza se i kukolj. Taj je zasijao čovjek neprijatelj. Gospodar ne dopušta, da njegove sluge iščupaju kukolj prije žetve, da ne bi, po nesreći, u tom poslu stradala i pšenica. (Isp. Matth 13,24-30).

Posljednji sud naziva sv. Pismo „dan gnjeva i objavljenja pravednog suda Božjega“ (Rom 2,5), „jer će Sin čovječji doći s anđelima u slavi Oca svojega i tada će vratiti svakome po djelima njegovim“ (Matth 16,27). Taj dan nije nikome među ljudima poznat, pa ni anđelima Božjim. Taj će dan, koji sv. Pismo nazivlje „dan Gospodnji“ doći kao tat (2 Petr 3,10). I zato nas Spasitelj usrdno upozorava, da naš život bude u svemu uzoran, pun budne pozornosti i nastojanja, da živimo u milosti posvećujućoj. U tri nam je prispodobe na posebno zoran način prikazao, što će se doslovce dogoditi onome, koji se na sudnji dan nađe pred njim bez potrebnih dobrih djela i bez milosti posvećujuće. (Vjerni i nevjerni sluga - Matth 25,14-30; Mudre i lude djevice — Matth 25,1-13; Luc 14,16-24).

Isus Krist upozorava: „Ne će svaki, koji mi govori: Gospodine, Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko, nego samo, tko čini volju Oca mojega, koji je na nebesima“ (Matth 7,21).

Cijeli će se sud na sudnji dan odvijati upravo na temelju onoga, što smo učinili iz ljubavi prema bližnjemu. Tu su izbrojena samo tjelesna djela milosrđa, kao da nijedna druga zapovijed ne postoji u Evanđelju i cijelom Sv. Pismu Starog i Novog Zavjeta (Matth 25,35-45). Tolika snaga tjelesnih djela milosrđa proizlazi iz činjenice, da ih Spasitelj prima i uračunava, kao da su Njemu učinjena, odnosno kao da su Njemu uskraćena (Matth 25,40 i 45). Ovdje se do kraja očituje značenje volje Spasiteljeve, kada je rekao: „Idite i naučite se, što znači: Milosrđe hoću... (Matth 9,13 i 12,7). Vjerojatno ćemo zauvijek upamtiti, zašto sv. apostol Jakob žestoko naglašuje, da će onome „biti sud bez milosrđa koji ne čini milosrđa...“ (Jac 2,13).

Ima dosta tako zvanih „dobrih“ kršćana, koji nerado slušaju, a još manje razmišljaju o posljenjem sudu. Mlaki kršćani pogotovu ne žele o tom ni čuti. Oni se brzo poistovjetuju sa mišljenjem ljudi, koji su izgubili snagu prave vjere, pa govore, da su čistilište, sudnji dan i pakao strašila za djecu. Crkva navješta nauku o posljednjem sudu po izričitoj zapovijedi Spasiteljevoj apostolima: „I zapovijedio nam je, da propovijedamo narodu i svjedočimo, da je On od Boga određen za suca živima i mrtvima“ (Act 10,12). Tim više mora Crkva opominjati i upućivati svoje vjernike na tu istinu, jer je i sam Spasitelj upozorio i ostavio u Evanđelju snažnu opomenu svima ljudima: „... Čuvajte se, da vaša srca ne otupe od mamurluka i pijanstva i briga za ovaj život, i da vam ovaj dan ne dođe iznenada; jer će doći kao zamka na sve, koji stanuju po svoj zemlji. Bdijte, dakle, moleći se u svako doba, da budete dostojni uteći od svega onoga, što će se zbiti, i održati se pred Sinom čovječjim (Luc 21,34-36).

Nevjerojatna je osim toga, pokretna snaga u toj istini. Ona nam jedina može do kraja razjasniti mnoga pitanja, na koja nije kadar odgovoriti nijedan čovjek, koji nema vjere. Za onoga, koji nema vjere, postoje samo besmisleni udarci tako zvane slijepe sudbine, kojoj se ne može umaći, makar se dobro zaštićivao. Takvu čovjeku sve mora prije ili poslije postati u njegovu životu nepodnosivi teret. Takav čovjek podnosi svoju bijedu, s kojom se

prije ili poslije mora sastati, s bijesom nemoćnika i s uzaludnim vapajima, da se njegov zemaljski život usmjeri na staze sreće, koju jedino ovdje, prema njegovu računu, može ostvariti. Njemu se strahovitom nametljivošću na svim putevima nameće društveno pitanje onih, koji trpe, boluju i stradavaju zbog raznih nedaća, što ih život nosi sa sobom, a da kod toga i ne govorimo o svim zlobama, što ih ljudi počinjaju. Za kršćanina je posve jasno, da dok postoji na zemlji grijeh, pa i sama mogućnost griješenja protiv zakona Božjeg, nema stalno učvršćene pravednosti, a po tom ni mogućnosti za posve pravilan društveni poredak. Što više: on znade, da se taj u svojoj završnoj fazi može riješiti do kraja tek na sudnji dan. To ipak ne zaustavlja kršćanina, da misli i radi oko toga, da svijet osim pravde osjeti i ljubav. Onu ljubav, koju je tako snažno propovijedao i nebrojeno puta zasvjedočio njegov vječni učitelj Isus Krist, Bog i Čovjek. I da po njoj zatupi svu oštricu nepravda, koje proizlaze iz svijesnog i hotimičnog prestupanja zakona Božjeg. A ima li za pravog kršćanina svetije želje i glasnijeg vapaja za pravdom i konačnim uređenjem sviju nepravda, nego li je sadržan u predzadnjem retku Otkrivenja sv. Ivana Evanđeliste: „Dođi, Gospodine Isuse!“ (Apoc 22,20).

Premda će biti pravdi posve zadovoljeno, nije svejedno, hoćemo li mi na tom sudu biti predmet pravednog gnjeva Božjeg zbog naših zlodjela i konačnog nepokajanja u njima i da li će za nas biti samo jedna mogućnost: „Odlazite od mene prokleti...!“ Gospodine, udijeli mi milost, da već sada od straha pred Tobom drhće moje tijelo, jer se sudova Tvojih bojim (Ps 118,120). Gospodine, ja više ne ću lakokomisleno suditi brata svojega, jer ćemo svi stajati pred sudom Tvojim. (Isp. Rom 14,10). Nikada ne ću biti svojevoljno bratu sablazan, da zbog mog držanja, pa bilo ono i manje pravilno i gotovo nehotično, on padne u grijeh. Ja odsada čvrsto vjerujem, da ćeš ti na sudnji dan sve osvijetliti, što je sada u tami sakriveno i objavit ćeš nam namjere srdaca... (Isp. 1 Cor 4,14).

45. Vjera i nevjera

Mi smo katolici veoma sretni. Evo, cijelu ovu godinu smo u propovijedima promatrali svoju *vjeru*. Uzdizali smo svoje pameti k Bogu. Divili smo se svetosti svoje duhovne Majke, veličini Isusovoj i Njegovoj žrtvi. Obnovili smo vjeru u Svetoga Duha, u Crkvu, u život vječni. To je ona divna procesija vjere, koja privlači duše i srca i daleko nadvisuje svojim sjajem i ljepotom liturgijske procesije. Zato mi od srca žalimo one, koji ne poznaju ljepotu naše vjere. Žalimo i one, koji pred istinom zatvaraju oči. A napose one, čija su srca okorjela u grijehu, pa nemaju snage, da svim srcem pođu za Kristom. Žalimo i katolike, koji ne žive po svojoj svetoj vjeri.

1. Svake godine u svetom Evanđelju čitamo onu krasnu Isusovu poredbu o zrnu gorušičinom. Ono je najmanje između sjemena, a kad uzraste postane veliko stablo. Vi znadete, da je to slika katoličke Crkve, koja je iz početka imala maleni broj članova, a kasnije je sve više rasla i sve se više razvijala. Danas imade preko 450 milijuna vjernika.

No iza ove slike slijedi druga. Božanski se Spasitelj nalazi na poljima Palestine. Pšenica je usklasala i dozrela za žetvu. Vrijeme se muti, nevrijeme se sprema. O, kad bi bilo dosta poslenika, da to divno i puno klasje požanju! Isus predviđa, da će mnogo žita propasti, jer nema poslenika, te je zato žalostan. Te ogromne njive pune pšenice, koja od obilja zlatno-žutoga zrna obara svoje glavice, jesu *pogani*, koji nisu upoznali Krista, koji neznaju za Otkupljenje, koji možda još nisu vidjeli Kristova Križa. I za njih je Isus svoju svetu Krv prolio. I njih je On htio imati u svom ovčinjaku. A mi? — Koliko prođe dana, nedjelja, možda i godina, da se ne molimo za obraćenje onih, koji su naša braća, da i oni upoznaju Oca nebeskoga. Ipak je barem to velika naša dužnost, ako za pogane ništa drugo ne možemo učiniti. Misijska je nedjelja posebno vrijeme za to!

2. Druga je naša dužnost, da u svojim molitvama ne zaboravimo one, koji su *otpadnici* od katoličke vjere. Oni doduše poznaju Isusa, ali ne usvajaju Njegovu nauku, nego je tumače pojedinci onako, kako ih — vele — prosvijetljuje Duh Sveti.

Međutim, zadnjih godina postoji među samim otpadnicima evangeličke i anglikanske vjere veliki pokret, da se sjedine s katoličkom Crkvom. Dakako da se vjernici vesele tome blagoslovljenom pokretu. Oni, koji su otpali, treba da opet prime katoličku nauku, „i da se u kuću očinsku opet povrate, da od bijede i glada ne poginu“. To i čine mnogobrojni pojedinci, kojima je stalo do prave vjere i do

spasa duša. Tako se u samoj Engleskoj obraća godišnje do dvadeset hiljada na katoličku vjeru, a u Americi je taj broj i dvostruko veći.

3. Najžalosnije je stanje onih, koji sami sebe nazivaju *bezbošcima*. Oni su vjeru upoznali, jer su od rođenja katolici, ali su kasnije zanemarili Božje zapovjedi, pa su napustili i vjeru. Oni su najveća žalost za Isusovo presveto Srce. Za njih je Krist Gospodin pripovijedao svoju prispodobu o dobrom Pastiru. On, dobri Pastir, rado prima na svoja ramena svaku zalutalu ovcu i nosi je svojemu stadu.

U Evanđelju od Mladog Uskrsa kaže Gospodin Tomi: „Blago onima, koji ne vide (čudesa), a vjeruju" (Jo 20,29). Te se riječi odnose na nas. Zahvaljujmo se svaki dan Gospodinu na daru svete vjere. Molimo Duha Svetog, da tu milost do smrti sačuvano. I neka je udijeli neznabošcima i otpadnicima, da po cijelom svijetu jedan odliježe glas: Vjerujem u Boga, Vjerujem u Svetu Crkvu, vjerujem u život vječni.—Budi hvala Božanskom Srcu, po kojem nam je stečeno spasenje: Njemu slava i čast u vijeke. Amen.

Svećenik u društvu

Napisao Kardinal Suhard, nadbiskup pariski

(Nastavak 7.)

„Zato, što vi niste od svijeta, nego sam vas ja odabrao iz sredine svijeta, mrzi vas svijet. Službenik nije iznad gospodara. Ako su mene progonili, progonit će i vas" (Jo 15,19-20). Uporan u duhovnoj borbi, nepopustljiv, kad brani one, koji su mu povjereni, Kristov službenik pruža, kad napadnu njega samoga, tragičnu sliku „Sluge Jahveova", što ju je prorekao Izaija, a ostvario Isus.

On je „prezren i napušten od ljudi", čovjek boli... „zlostavljaju ga, on se pokorava, i ne otvara usta, kao janje, što ga vode na zaklanje..." (Is 53,3-7). On šuti, jer zna. On zna, da njegovi sugrađani „progone pravednika, jer je protivan njihovim putevima" (Sap 2,10).

On zna, nadasve, da je najprije njemu bilo povjereno Otkupljenje i da se ono ne izvodi bez Križa. Kao posrednik on će prinijeti sebe - nasljedujući Krista — kao pomirbenu žrtvu. „Zaista, naše su to bolesti, što ih on nosi, i našim je bolima opterećen,... bio je proboden radi naših grijeha... i njegove su rane nas iscijelile" (Is 53,4.10 sq). Pročitajte polako, predraga naša braćo, to Izaijino poglavlje. I vidjet ćete, ne nalazi li u povijesti, prošloj i sadašnjoj, najdramatičnije i prečeste potvrde.

U društvu svećenstvo je ustrajnošću, koja je sama za sebe apologija, ispunilo i vršit će bespogrešno novu funkciju, vlastitu službu, pokraj koje „nema veće ljubavi" (Jo 15,13): funkciju progonstva, službu mučeništva.

Tvorac mira

Jer je Božji, svećenik na zemlji nije ničiji. U službi svih, on, strogo uzevši, ne pripada nikomu. Odabran u „redu Melkisedekovu", on je, poput njega, „bez oca, bez majke, bez rodoslovlja" (Hebr 7,3). Svjedok Oca, „koji čini da sunce obasjava i dobre i zle" (Matth 5,45), on nije ničiji zarobljenik: obitelj, rasa, nacija, nitko nema prava, da ga prisvaja. On je „opći" brat. (Tako je sebe nazivao Otac de Foucauld). On duguje sebe svima jednako, jer hoće da sve izmiri u Isusu Kristu. Stoga—i bez protuslovlja — jer nije ničiji, on je svačiji. Posrednik kod Boga, logično postaje posrednikom između ljudi. Pučki osjećaj u naše doba—trag, koliko je Evanđelje kroz vjekove proželo savjesti — vrlo živo osjeća, da je Bog svačiji. Bog nije strančar. To vrijedi i o svećeništvu. Ono je iznad klasa, stranaka, nesloga. To je važna poruka, koju treba čuti naš moderni svijet, u kojemu bijesni toliko antagonizama. U podsvijesti masa — i unatoč njihovu otporu –ima jedna „kategorija svećeništva", općenita, nejasna procjena, ali dirljiva po onom, što uključuje u sebi. Ono je shvaćeno kao opće blago, nepodijeljena baština, kojoj se obraćaju u časovima krize ili radosti, nacionalnih ili individualnih. To se mišljenje osniva na realnosti. Naglašujući bez prestanka našu opću zajednicu sudbine, svećenik jest i mora biti suvremenom društvu tvorac mira.

Mjera i nadmjera

Tvorac mira i službenik nemira, apokaliptički borac i trpni službenik, svećenik je zagonetka u društvu. On je u isti čas „onaj slični" i „onaj sasma drugi", — sada je uzorak za svoju braću — *forma gregis ex animo* (1 Petr 5,3) — sada opet neshvatljiva „sablazan" (1 Cor 1,23). Tom tajanstvenošću zbunjuje društvo, ali time je on i njegov spas. Jer ako on za društvo nije norma čovještva, on je mnogo više. Njegov način, na koji on biva primjer i

„mjera“ među ljudima, u tom je, što je on „nadmjera“ i prekoračivanje mjere. I baš time je svećenik za društvo neisporedivo dobročinstvo. On ga prisiljuje, da ne bude samo sebi dosta, nego da traži drugdje — u višem jednom Društvu — razlog svog opstanka i svoje otkupljenje. Čudna je sudbina svećenika: biti iz društva i ne biti, pripadati društvu, zato jer mu ne pripada. Sve do kraja taj će kongenitalni paradoks oružati njegovu braću protiv njega, pobijat će mu pravo građanstva. Pa ipak će do kraja taj „neisporedivi“ stranac biti sol protiv obljutavljenja, brana protiv zaglibljivanja. Prva je funkcija svećeništva u društvu, da ga spriječi, kako se ne bi zatvorilo samo u sebe. Prva mu je dužnost, da ostane transcendentno. Zemaljsko će se društvo spasiti samo onda, ako postane nadčovječno. Ono ne će biti potpuno društvo ljudi, ako ne postane društvom Božjim.

§ II. ZA LJUDE

„Uzet izmedju ljudi... svećenik je postavljen za ljude“. Nepobitna tvrdnja. Svećenik je odijeljen od svoje braće, ali zato, da bude njihov odaslanik. On je čovjek Božji, ali zato, da postane čovjekom ljudi. Nema posredovanja bez ta dva simultana aspekta. Ponovimo : vlasti svećenikove ne upravljaju se prema njemu samom To su vlasti „naređene“ za otkupljenje svijeta. Ako je svećenik vezan s Bogom, vezan je i s ljudskim rodom.

JEDAN OD NJIH

A to znači dvoje: da je čovjek i da mora biti čovjek.

Čovjek je po svom podrijetlu. Potekavši iz svih socijalnih krugova, on pozna njihovo robovanje i manjke po svojim vlastitim ropstvima i sukrivnjama. I on zna, „šta ima u čovjeku“ (Jo 2,25), jer je on biće od puti i duha, jedna nejasna cjelina, u kojoj duša postaje istom polagano „gospodaricom tijela, što ga ona oživljuje“. Nikada se ne će dosta kazati: „*U svemu* sličan svojoj braći“, on osjeća kao i oni glad, umor, radost, klonulost, on je podvrgnut bolesti i smrti, zabludi, pa čak i grijehu. Ali to mu baš i pribavlja povjerenje. „On može biti blag prema onima, koji griješe iz neznanja ili iz zablude, jer je i on sam okružen slabošću“ (Hebr 5,2). Stoga „on sažaljuje naša zla ne kao što sretnici sažaljuju nesretnike, nego kao što se nesretnici sažaljuju međusobno, osjećajem svoje zajedničke nevolje“ (Bossuet, *Meditations sur l Evangile*, 25. dan).

U povijesti — počevši od „službe stolova“ (Act 7,2), pa sve do svetog Vinka Paulskog i do svetog Ivana Bosco — svećeništvo se bez prestanka osobitom ljubavlju zauzimalo za bijednike, za grešnike.

Vječno lice i lice vremena

Ali potpuni udio u ljudskom životu povlači drugu konsekvenciju: svećeništvo ima vječno lice i lice vremena. Ono je transcendentno i bezvremensko, a ipak kontigentno i raznoliko. Nepomično po svojoj prirodi, pokretno u svojim prolaznim oblicima. Duhovno označen grbom Božjim, svećenik nosi vidjivo obilježje svojega vremena, svoje okoline, svoje baštine. Odijelo, jezik, kultura, susreti s brigama: sve to, prema vjekovima, i zemljama, razlikuje službenike Kristove. I sve ih, po pravu, mora razlikovati. Osim ako bismo upali u dvostruki nesporazumak, koji smo već susreli u vezi s Crkvom: da zamijenimo svećeništvo s njegovim povremenim oblicima. Bilo tako, da se „kanonizira“, u ime krivo shvaćene tradicije, neki prolazni načim primjene — to je pastoralni „fiksizam“; bilo da se, naprotiv, bitno posredništvo žrtvuje promjenljivim ostvarenjima: to je evolucionizam.

Dužnost prilagođivanja

Biti svećenik u 20. vijeku ne će dakle značiti ni da se ropski kopiraju forme, koje su nekad vrijedile, ni da se principijelno uvode nove, nego da se poruka prevede suvremenim izrazima. Ukratko: svećenik se mora prilagoditi. Teško bi se prevario,—a ipak se to često čini, — tko bi zamišljao, da to prilagođivanje znači ropski *imitirati* suvremeni način života. Ne će okolina rado slušati svećenika zato, što će se on služiti posljednjim usavršenjima tehnike ili čitati iz dana u dan najnovije publikacije. Bez sumnje, danas više nego ikad, dužnost mu je, da bude na predstraži misli i kulture. No ako to znanje ne potječe iz dubljeg razumijevanja i ako ga ne prati razumijevanje, koje čini, da se on iznutra podudara s bijedom ili s težnjama svojih sudrugova, oni ga ne će priznati kao jednoga između sebe.

Ali čuvajući se doslovnog shvaćanja prilagođivanja, ne bismo smjeli pasti u bludnju, koja je simetrična, ali teža: argumentirati s time, da je svećenik čovjek svih, pa zaključiti, da on ne smije biti ničiji čovjek, da se on ne smije specificirati. To bi bila negacija samoga načela svetog Pavla: „Židov sa Židovima, slab slabima, da ih sve predobije za Isusa Krista“ (1 Cor 9,20,22).

Odricanje, sticanje

Te često citirane riječi određuju dvostruku zadaću, koja spada u dužnost apostola uopće

i svećenika napose: odricanje i sticanje. *Odricanje* svojih vlastitih osobina: odgoja, ukusa, obrazovanja i čak materinskog jezika. Ali i *zajam* onima, koje hoćemo evangelizirati. Dijelimo im ono bitno: Evanđelje i božanski život. Uzimamo, što daju: neke načine shvaćanja, osjećanja, dotada nepoznate. Tako i svećenik: vjeran da daje, bit će prilazan, da prima. Ne će misliti, da je njegova poruka pronevjerena, što je prevedena na nov jezik, ne će misliti, da gubi time, što se daje prihvaćati. Ne mora zato, što je „znak protivurječja", učiniti sebe „provokatorom". Otpor, na koji nailazi kao Božji svjedok, ne smije biti razlogom nikakve klerikalne ukočenosti, osvetljive gorčine, zaguljenog sektarstva, što je sve u jednakoj mjeri nemoćno i smiješno. Ne podržavajući nipošto jaz, svećenik će činiti sve, da ljudi u njemu uzljube pravo lice Kristovo, i da on obori „zid, što rastavlja" (Eph 2,14).

Svećeništvo i sociologija

Činjenica je: taj zid još uvijek stoji. Štoviše, to je dug, debeo zid, što zatvara u dva zatvorena tabora Crkvu i ljudsko društvo. Prva je dužnost svećenika naših dana biti svijestan te činjenice i gledati svijetu u lice. Opasan čas!

O tom zatišju, o toj stanki šutnje i molitve, ovisit će, možda zadugo, razvoj Crkve. Nakon pedeset godina svećeništva, kao i ujutro svoga zaredjenja, današnji se svećenik pita: što da se radi sučelice tomu obzoru, šta ga zamračuje dim tvornica, tim sveučilištima i laboratorijima, iz kojih izlazi isto toliko problema koliko i pronalazaka? Kako da bude sličan tim radnicima, mimo kojih prolazi kod izlaska iz radionica, kako da im postane brat?

To pitanje postavljaju sebi na stotine svećenika. I mnogo ih je već odgovorilo: spas nije ni u receptima ni u postupcima. Nije čas žetve, nego sjetve, i stoga čas razumijevanja. Divan se rad počinje provoditi. Analize, isto tako objektivne kao i revne, skiciraju, iako tek tapajući, obrise svećeničke djelatnosti u sadanjem društvu. Ovo pismo, predraga naša braćo kako i sami pogađate, odbija izričito svaki pokušaj sinteze. Kad bi se ona prerano zaključila, bila bi ili kriva ili bi se morala neprestano revidirati. Treba naprosto sebi zabraniti kao pogrešku, da se čovjek baci na posao onako na sreću, prije nego što se potrudio, da shvati.

Rastavni zid

Očita činjenica, koja se nameće, ali je još premalo njih povuklo iz toga konsekvencije, jest, da postoje dva društva. Albert de Mun već je to bio zapazio. „Postoji ponor između svećenika i puka, i zato je kršćanski život zapeo u Francuskoj". Ne idemo tako daleko, da kažemo s njim, — jer situacija srećom u Francuskoj više nije ista, — da naši sastanci, čak i socijalne akcije, „okupljaju samo obraćenike", ali možemo usvojiti zaključke toga preteče protegnuvši ih na povelik broj naših krsćanskih ostvarenja: „Oko tih malih ognjišta, što ih njihova vlastita toplina zavarava, čitavo mnoštvo puka prolazi, živi, radi, trpi i uzbuđuje se ne znajući ništa o tome, što se tamo radi, što se tamo govori, što se tamo naučava". (Albert de Mun, citiran u djelu: Brugerette, *Le Prêtre francais et la sociétè contemporaine*, III, 35).

Taj se zakon napose verificira kod radnoga svijeta. Što je zanat više ručni, to je radnik više odsječen od Crkve. Kršćanska mu se poruka ukazuje potpuno tuđom. Ostaje doduše istinska nostalgija za Evanđeljem, ali Crkva im se ukazuje samo kao politička sila, njezina djelatnost kao interesirana taktika. Ta ravnodušnost, očita u svijetu rada, može se osjetiti također na svim stupnjevima društvene ljestvice. Mnoštvo se ljudi smješta u spokojno bezvjerje. Oni tvrde, da u posve profanom životu nalaze dovoljan razlog za opstanak. Otuda, na socijalnom polju, rastava dvaju društava. Nekada su župa i općina imale isti rječnik, jer su se potpuno podudarale. Danas im nije više ni ista mjera, ni isti opseg.

Jer zbila se primordijalna činjenica: kao u svom početku Crkva se nalazi u svijetu, koji je djelomično paganiziran. Ali s ovom dvostrukom razlikom: u jednu ruku, što taj paganizam nije isti kao onaj prvi, koji je bio elementaran i ipak još religiozan, on se organizirao u mistiku, u bezbožni humanizam. I u drugu ruku, Crkva više nije u počecima: ona ima za sobom vjekove kršćanstva. Stoga možemo razumjeti nesklad. Strukture i metode većinom su još one, kojima je davao valjanost život potpuno kršćanske zajednice. Župe, organizacije i ustanove nisu tako brzo porasle kao što su porasle stvarnosti i društvene skupine, naročito ovih posljednih decenija. A napose ne u istom smislu. One su upravljene prema nutrini, a ne prema čovječanstvu, koje se izgrađuje. Suvremeni se život ustanovio izvan kršćanstva. Veliki broj modernih vrednota izmiče se kršćanstvu. Struja više ne prolazi kroz Crkvu. Sve se odvija kao da kršćan-

stvo ne smjera za drugim nego za nekom „fiktivnom zemljom".

Svećenstvo i „realna zemlja"

Ta se rastava još više odnosi na svećenstvo. Bol, tjeskoba današnjih svećenika u tom je, što oni osjećaju, da „realna zemlja" živi, da se izgrađuje bez njih i da su oni u njoj stranci. Kad se ispituju, oni postaju svjesni, da je bitni dio njihove službe posvećen stadu vjernika. Ali je razlika u tom, što se omjer izvrnuo: izgubljenim ovcama trebalo bi poći, a u stvari ovca, koja ostaje, zaokuplja najveći dio njihova rada.

Ako izuzmemo Euharistijsku žrtvu i Krštenje, nisu li svećeničke funkcije — dijeljenje Sakramenata, propovijedanje, zajednička molitva, župske organizacije, katehetska pouka, — nije li sve to bitno određeno u odnosu prema kršćanskom puku? Ne obraćaju li se one samo vjernicima? Nekad je zaista i bio jedini problem, da vjernike pripravi ili ponovno privede sakramentalnoj praksi. No da li danas, u laiciziranom svijetu, ta pastoralna djelatnost postizava svoj cilj?

Treba obrnuti metode pred tim preobraćajem danih pretpostavaka? Treba li se odreći sakramentalnog kulta za evangelizaciju ili, naprotiv, držati se, ma šta se desilo, posvećenja krštenih, da se ne prekine kultski poklon, dužan slavi Božjoj, i da se spasi, što se može spasiti? Ukratko, ima li današnji svećenik biti službenik ili apostol? Tako se pitaju svećenici.

Ne prejudicirajući odgovoru, temeljna je dužnost svećenika u društvu, da bude obuzet težnjom, da privede djelo na dobro.

Ma kakva bila misija, koju mu je u Duhu Svetom povjerila Majka Crkva, on mora svake večeri pred Bogom ponovno razastrti na svom pisaćem stolu ili na svom bijednom stoliću dvije karte župe, četvrti, škole, radionice, što ih je dobio na brigu. Strpljivo i revno sravnjivat će on, crtu po crtu, ta dva „direktivna plana". Jedan je plan stari plan Crkve u kršćanstvu, sa svojim otocima utjecaja, sa stečenim pozicijama, sa svojim običajima. Drugi je plan novoga društva, sa svojim nenadanim rasponom, sa svojim spontanim centrima interesa, sa svojim nepredviđenim previranjem. I taj svećenik, župnik, kapelan, profesor, duhovnik Katoličke Akcije, ne će imati mira, dok se ta dva plana ne pokriju, dok se ta dva društva ne budu podudarala tvoreći zajednički samo jedno društvo u istini i ljubavi.

O tom čovjeku, koji ulaže dane i noći, da počevši od sadanjega društva izradi plan budućeg društva, ne će se više moći reći, da on nije njegov dio. Ljudi više ne će moći odbiti, da on bude jedan od njih. Taj „univerzalni" brat ostavio je sve samo zato, da bude više nazočan. Bog ga je uzeo samo zato, da ga bolje može vratiti i izručiti ga bez pridržaja svima ljudima bez izuzetka.

Svećenik je shvatio to svoje postavljenje, čuo taj doziv. Svojim ovlastima, čitavim svojim životom bit će on zaista Spasitelj, ne samo na području univerzalnoga Kraljevstva, nego u srcu vremenitih civilizacija.

Dva plana spasenja

Jer na ta dva plana, prepletena, ali razlučena, pozvan je on da vrši svoje posredništvo. Ali je bitno važno podsjetiti, da se to ne može zamisliti izvan Crkve. Ono se ne vrši, ni pravno ni činjenično, nego samo u njoj i po njoj. Svećenik nije autonomni ni dodatni posrednik. Crkva je odgovorna za spas društva.

A to znači dvije stvari: vječno Otkupljenje i vremeniti spas. Prvo se sastoji u tom, da se ljudi rađaju na život, koji je proizašao od Sina Božjega, uklapajući se u Mistično Tijelo, i upućivati ih skupno prema „Paruziji". To je, već na ovoj zemlji, uspostavljenje Kraljevstva Božjega. Ali, očekujući nebeski Jeruzalem, čovječanstvo ima vremenito određenje. Okupljeno u zajednice, nacionalne i druge, ono nastoji „posjedovati zemlju" i stvarati civilizacije. Taj mu poziv doznačuje Geneza (Gen 1,28). Uza sve to, ono ne može uspjeti u vršenju te misije, poradi grijeha, nego ako ga spase Krist, ako ga vodi kršćansko milosrđe i nada. Samo one će spriječiti, da ne posluži razaranju onim, što bi ga imalo uzveličati i osloboditi.

Jedino Crkva, živo produženje jedinog Posrednika, može izvesti taj spas u njegovoj dvostrukoj perspektivi.

Ali Crkva je u tom nastojanju nepodijeljena: sve, što ona jest, čitavo to Tijelo Otkupljenih ima udjela u svećeničkom posredovanju Kristovu. Ne samo hijerarhija, nego i svećenici i vjernici, nerazdruživo ujedinjeni. Ovi posljednji, podsjećao je Nj. Sv. Pijo XII., „nalaze se u prvim redovima života Crkve. *Po njima je Crkva životni princip ljudskog društva.* Dosljedno tome baš oni, u prvome redu oni moraju biti sve jasnije svijesni, ne samo da oni pripadaju Crkvi, nego *da oni jesu Crkva,*

to jest zajednica vjernika na zemlji, pod vodstvom zajedničkog poglavara Pape, i biskupa u zajednici s njime" (Pijo XII., govor u konsistoriju 20. 2. 1946.).

Zaključak je jasan: spas društva ne potječe od svećenika osamljena, nego od svećenika s kršćanima i po njima. No ipak on ima, u odnosu prema njima, posebnu ulogu, koju treba ovdje pobliže odrediti, i koja se mijenja s objema otkupnim misijama, koje smo malo prije razlučili.

I. SVEĆENIK I BOŽJI PUK

Razlog je opstanka Crkve, da sebi pripoji sve ljude i da ih ujedinjuje u Kristu u samo jednu obitelj, na slavu Bogu i za njihovo vječno blaženstvo. Njena prva zadaća bit će dakle naviještati Evandjelje ljudima svih rasa, jezika, naroda, razreda, civilizacija, da ih pozove na učestvovanje, po Krštenju, u božanskom životu, koji je u njoj.

To „svjedočanstvo", to propovijedanje pada potpunim pravom u dužnost, po Kristovoj odrebi, „Apostolima" i njihovim nasljedicima, biskupima, zatim svećenicima, njihovim „suradnicima" *(Cooperatores ordinis nostri,* veli Pontifikal kod redjenja svećenika). No po svom karakteru krštenika i po Potvrdi svi su vjernici pozvani i učinjeni prikladnima, da ispune tu religioznu funkciju u čovječanstvu (1).

(1) „U stvari, promatrajući ih dobro, Sakramenti Krsta i Potvrde sami po sebi nalažu, između drugih obveza, dužnost apostolata, to jest duhovne pomoći bližnjemu. Uistinu čovjek Potvrdom postaje vojnikom Kristovim. A po (Krstu) postajemo udovi Crkve, to jest Mističnoga Tijela Kristova. Među udovima toga Tijela . . . treba da bude solidarnost interesa, uzajamno saopćavanje života . . . Jedno udo treba da pomaže drugo. Nijedno ne može ostati nedjelatno. Svako prima, svako mora i dati sa svoje strane". (Pijo XI., Pismo lisabonskom patrijarhi).

VIJESTI

Obnova tornja u Osijeku III. Toranj osječke donjogradske crkve, sagrađen u divnom baroknom stilu, koji stručnjaci nazivaju najljepšim tornjem u Slavoniji, a staro isprave „turris elegantissima", teško je stradao za vrijeme ovoga rata. Nastojanjem župnika i dobrih vjernika, toranj je potpuno obnovljen i križ, koji je bio srušen, opet ponosno stoji među katoličkim vjernicima grada Osijeka.

„Svećenički mjesec". U Francuskoj se uobičajilo, da pastoralno svećenstvo, osobito ono mlađe, provede po mogućnosti svake godine po jedan mjesec u bogoslovnom sjemeništu, da tako obnovi svoj apostolski duh i uveća svoje stručno znanje. Kao primjer navodimo raspored takvog „Svećeničkog mjeseca", koji se prošlog rujna održao za svećenike lyonske nadbiskupije: kroz osam dana duhovne vježbe, dva dana studij Svetog Pisma, zatim su slijedila predavanja iz kanonskog prava, liturgije, opće i crkvene povijesti, pregled situacije u svijetu, konferencije o modernim filozofskim strujama, a veći dio predavanja bio je posvećen enciklici „Humani generis". Na koncu ovih svećeničkih sastanaka učesnici pred svojim biskupom obnavljaju „promissionem oboedientiae", kao na dan svećeničkog ređenja.

Škola Caritasa. U Strasbourgu osnovana je nedavno specijalna škola za naobrazbu karitativnih radnika i radnica. Škola ima posebne internate za svoje slušače. Raspored predmeta obuhvaća teologiju i socijalnu nauku. Iz ovih škola izlaze znanjem i duhovnošću dobro opremljene župske asistentice, župske sekretarice, pohoditeljice bolesnika, siromaha i staraca.

Oko svećenika-radnika. Prigodom pariških demonstracija protiv generala Ridgway koncem prošlog mjeseca svibnja bila su uhapšena i dva svećenika-radnika iz pariškog predgrađa. O tom se događaju svojedobno mnogo raspravljalo u francuskoj štampi. Ustanovilo se međutim, da su ti svećenici među demostrantima samo vodili brigu oko ranjenika.

U Sjevernoj Koreji nema više na slobodi ni jednog katoličkog svećenika. Nekim svećenicima i redovnicama uspjelo je prebjeći u Južnu Koreju, ali je sudbina većine svećenika i redovnica nepoznata.

„Majkom Afrikanaca" naziva se službenica Božja Marija Terezija Ledochowska. Ona se rodila u Poljskoj g. 1863. i sestra je O. Vladimira Ledochowskog, koji je 28 godina upravljao Družbom Isusovom. Kao mlada dvorska gospođica pročitala je članak kardinala Lavigerie-a o teškom stanju crnačkih robova u Africi i smjesta je napustila dotadanji način ži-

vota i posvema se posvetila afričkim misijama. Za Afrikance je skupila još prije rata preko 11 milijuna tadanjih zlatnih franaka i vrlo mnogo darova u naravi, osobito liturgijskih predmeta i odjeće za siromahe. Sada se u Rimu vodi proces za njenu beatifikaciju.

Stogodišnjica slijepih sestara. Godine 1852. osnovana je u Parisu kongregacija sestara sv. Pavla. Dobar dio članica ove kongregacije su slijepe. Svaka slijepa sestra ima uza se kao „anđela čuvara" sestru, koja vidi i koja joj u svemu mora biti na uslugu. Sestre imadu također i internat za slijepe djevojčice i žene. Uče ih glazbi, ručnom radu i upotrebi Brailleovog pisma i onda ih opet vraćaju njihovim obiteljima.

Beatifikacija jednog radnika. Nedavno su iskopani na groblju Glasvenise u Dublinu smrtni ostaci irskog radnika Matta Talbot-a. Pronađen je uz njegove kosti franjevački habit i tri lanca, sastavni dijelovi njegova cilicija. Matt Talbot umro je 7. lipnja 1925. u starosti od 68 godina. U Rimu se vodi proces njegove beatifikacije.

Novosti u Lurdu. Zbog sve većeg broja hodočasnika izgrađuje se sada veliki amfiteatarski prostor s druge strane Gave, nasuprot lurdske špilje. Cijela desna obala pred špiljom bit će odsada rezervirana isključivo za bolesnike.

Jedan milijun Engleza pratilo je nedavno preko televizije sv. Misu iz opatije Saint-Denis kod Parisa. Tada se prvi puta prenosila televizijski Misa iz Francuske u inozemstvo.

Moderna tiskara. Katoličko sveučilište u Louvainu ima svoju vlastitu tiskaru, u kojoj može slagati djela na linotypu u slijedećim jezicima: koptski, armenski, grčki, arapski i sirski. U toj se tiskari štampa „Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium". Dosada su objavljena 132 sveska. Rasprodani svesci izdat će se u novom izdanju fototipski.

Doktorske radnje o Mariji. Na pariškoj Sorboni obranio je francuski svećenik Réne Laurentin dvije doktorske radnje o Bl. Dj. Mariji, za postignuće doktorske titule „ès-lettres". Prva radnja govori o povijesti marijanske nauke, a druga o marijanskoj ikonografiji.

Dijamatni svećenički jubilej proslavio je nedavno glasoviti antropolog P. Schmidt, S. V. D. Stručna revija „Anthropos", koju je on osnovao godine 1906., broji se među najbolje časopise ove vrste. Usprkos starosti P. Schmidt još uvijek radi na institutu za antropologiju u Fribourgu (Švicarska).

Imao je postati „papa kineske crkve". Biskupa Šu-a kandidirali su t. zv. kineski reformirani katolici za svoga papu. No on je to odbio. Sada je uhapšen pod optužbom, da je ubijao djecu u jednom sirotištu i da je sabotirao organiziranje t. zv. reformirane kineske crkve.

Svećenika u U. S. A. ima ove godine 44.451, za 572 više nego prošle godine. Župa ima 15.653.

Broj kardinala. Nakon smrti kardinala Faulhabera Sv. Kolegij kardinala broji svega 46 članova. Od toga 16 Talijana i 30 kardinala drugih narodnosti. Zastupane su ove narodnosti: Francuska 5 kardinala, Amerika 3, Španjolska 2, Argentina 2, Brazilija 2, Portugal 2, Njemačka 1, Austrija 1, Belgija 1, Sirija 1, Armenija 1, Kanada 1, Australija 1, Čile 1, Kuba 1, Peru 1, Madžarska 1 (u zatvoru), Holandija 1, Engleska 1, Kina 1.

Misionari u Indiji imadu ove ustanove: 3975 osnovnih škola, 463 srednje škole, 327 visokih škola, 124 stručne škole, 43 učiteljske škole, 42 sveučilišna kolegija, 372 dispansera, 85 bolnica, 10 bolnica za gubavce, 302 sirotišta i 47 staračkih domova.

Collegiun Germanicum u Rimu proslavio je sredinom listopada o. g. svoju 400. godišnjicu. Osnovao ga je sv. Ignacije Lojola. Iz kolegija proizašlo je dosada: jedan Papa (Grgur XV.), 29 kardinala, 54 nadbiskupa i 323 biskupa. Svoj život za Krista ili u službi bližnjega dalo je 27 Germaničara. Dvojica su od njih proglašeni blaženima. To je naš zemljak bl. Marko Križevčanin i bl. Robert Johnson.

Mozaik — umjetna stakloslikarija. Svim župnim uredima u biskupiji preporučamo firmu: „Mozaik, umjetna stakloslikarija Pavao Sušilović, Zagreb, Kaptol 11". — za svaku vrstu izvedbe i popravka umjetno slikanih crkvenih prozora.

Pretplata. — Molimo pretplatnike, koji nisu uplatili pretplatu za 1952. god., da to učine što prije.

Vjesnik br. 1-5 od ove godine je rasprodan.

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 1. — Pretplata godišnje 400 Din. — Broj ček. rač. 573-963320 — Tisak Gradske tiskare u Đakovu